

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

6. Rogers, Carl R. (1954). Towards a theory of creativity. ETC: A Review of General Semantics 11, 249-260.

7. Torrance E.P. Guiding creative talent. Englewood Cliffs, W.J., 1964. 234

БАЛАКІРЄВА Вікторія Анатоліївна

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ПЕРЕДУМОВА РЕЗУЛЬТАТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Успіх у будь-якій освітній реформі залежить від сучасної професійної підготовки вчителя. Індикатором означеного слугує інструментарій сформованих професійних і загальних компетентностей, необхідних для успішної кар'єри та життя у соціумі.

У структурі особистості майбутнього педагогічного працівника багато дослідників (Р.М.Грановська, Г.С.Костюк, В.О.Моляко, Н.М.Макаренко, Н.І.Пов'якель, Н.М.Токарева, Дж.Рензулі, Р.Стернберг, П.Торранс, К.Урбан) визначають креативність та креативний потенціал мислення як професійно-важливу складову та критерій професіоналізму, який сприяє більш ефективному самовдосконаленню та формуванню компетенцій.

Вивчення феномена креативного мислення майбутніх вчителів надає можливість подальшого вивчення умов його розвитку саме на етапі професіоналізації майбутнього фахівця в системі вишів. Креативні характеристики мислення майбутнього вчителя можуть стати передумовою творчої продуктивності професійної діяльності. Але ще недостатньо досліджуються можливості формування певних властивостей креативного мислення майбутнього фахівця шляхом включення його до практичної діяльності. Це актуалізує впровадження у навчальний процес репрезентативних прийомів, методів, програм, креативнорозвивальних методів і технологій, що набуває особливого значення у підготовці майбутніх вчителів як «носіїв» інноваційної культури.

Освіта віддзеркалює процеси, які відбуваються у суспільстві, тому вона повинна постійно модернізуватися, особливо у контексті радикальної зміни контурів життєвого простору особистості у цілому. Саме з цих позицій 18 грудня 2006 року Парламент Ради Європи розробив «Перелік ключових компетенцій для навчання протягом життя»[2], які слід активно впроваджувати у роботу середньої та вищої школи.

Компетенція – базова властивість індивіда, що передбачає застосування знань, вмінь та навичок у якісно продуктивній діяльності, здатність успішно діяти на основі досвіду при вирішенні професійних задач. Певним чином, ключові компетенції є результатом втілення у діяльність вишу концепту

«Lifelong Learning» (навчання впродовж життя). Таким чином, соціальна і психологічна значущість означеної проблеми, а також її недостатнє вивчення і зумовили вибір теми нашого дослідження. На наше переконання, формування компетенцій буде більш успішним при умові розвитку креативного мислення майбутніх вчителів.

Теоретико–методологічний аналіз даної проблеми вимагав поступового логічного виведення та цілісного обґрунтування особливостей детермінації процесу становлення професіоналізму діяльності майбутнього вчителя та професіоналізму його особистості, місця, ролі та функції у цих процесах креативності та креативного мислення. Важливим у контексті такого підходу є в першу чергу визначень поняття «креативність», «креативне мислення». Креативність – готовність до створення принципово нових ідей, які відхиляються від традиційних форм мислення. Креативне мислення – це здатність швидко, флексибельно, оригінально продукувати нестандартні ідеї [1].

Наразі при підготовці фахівця (у світлі Закону України «Про вищу освіту») виникає нагальна потреба не стільки «наповнення» студента теоретичними знаннями, як формування у нього відповідних компетенцій (продуктивна робота з різними джерелами інформації, здатність розвивати власні пізнавальні процеси, покращення навичок проведення наукових досліджень, представлення їх результатів тощо). Це у майбутній педагогічній діяльності надасть йому можливості швидкого, флексибельного, оригінального орієнтування у швидкоплинному світі інформації. На наше переконання, певним «прискорювачем» таких трансформацій є розвиток креативного мислення. Специфікою завдань, які планується використовувати, є їх максимальна наближеність до реальних життєвих умов, непередбаченість (наприклад, виконання case-study – досліджень, які стосуються специфічних епізодів та учасників з детальним вивченням однієї умови чи людини). Як вважають науковці, творче (креативне) мислення можливо розвинути, вирішуючи проблеми найбільш тісно пов'язані з галуззю інтересів у навчанні, професії, бізнесі, що забезпечує більш природну та більш легку мотивацію [1]. Поступове ускладнення завдань, різноманітність «технічних засобів», на наш погляд, було адекватним віковим особливостям студентського віку. А усвідомлення того, що студенти спроможні їх виконувати, дало нам підставу переконатися, що подібна організація навчання сприятиме формуванню психічних новоутворень інтелектуального та креативного рівня: баченню проблеми, її аналізу, вирішенню, продуктивності, гнучкості мислення, які є складовими креативного мислення.

Креативне мислення є невід'ємною складовою педагогічної діяльності кожного вчителя. Високий рівень її сформованості, міцні предметні знання у поєднанні з внутрішньою мотивацією і особистісними якостями сприятимуть ефективному становленню майбутніх педагогів як митців своєї справи.

Креативність – це процес, що є двостороннім: лише креативний вчитель розуміє, як розвинути творчі здібності своїх учнів.

Список використаних джерел:

1. Дубасенюк О. А. Креативний підхід до професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів. Креативна педагогіка. 2011. № 4. С. 23–28.
2. Моляко В. О. Психологія творчості – нова парадигма дослідження конструктивної діяльності людини. Практична психологія та соціальна робота. 2004. №8. С. 1–4.

БАРТЄНЄВА Ірина Олександрівна

**ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ СТВОРЕННЯ КРЕАТИВНОГО ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ**

Розбудова сучасної освіти в Україні передбачає спрямування вектора педагогічної діяльності на розвиток креативної особистості здобувачів освіти. Реалізація освітнього процесу в університетському просторі спрямовується на динамічні зміни в освіті сьогодення, які засновані на креативній основі. Це надає особистості можливості думати й діяти на випередження, мати здібність мислити неординарно, стати повноцінними учасниками креативного освітнього процесу, мати можливість застосувати свої знання та компетентності в подальшому житті.

Протиріччя між соціальним замовленням суспільства на творчу особистість і недостатньою розробленістю практичних технологій щодо розвитку творчого потенціалу особистості, що виникло останнім часом, стимулює зростання інтересу до проблеми розвитку креативності майбутніх учителів.

Вітчизняні та зарубіжні науковці звертаються до вивчення питань виявлення, навчання та виховання творчо та інтелектуально обдарованої молоді, які мають скласти політичну, наукову, технічну, художню, ділову еліту, стати професіоналами найвищого рівня в перспективі. У сучасній психології та педагогіці вивченню проблеми креативності, творчих здібностей, творчої особистості присвячені роботи зарубіжних дослідників (Д.Гілфорд, Дж. Гібсон, П.Едварс, У.Мейс, Т.Менг, М.Турвей, Є.Торренс та ін.), а також українських науковців (І. Бех, Є. Барбіна, О. Куцевол, В. Мастерова, О. Пехота, В. Рибалка, В. Семиченко, С. Сисоєва та ін.).

Креативне освітнє середовище повинне не тільки надавати можливість здобувачам освіти на кожному освітньому рівні розвинути вихідний творчий потенціал, але і розбудити потребу надалі в самопізнанні, творчому саморозвитку, сформуванню в людини об'єктивну самооцінку. При цьому основними вимогами до креативного освітнього середовища є високий ступінь

ЗМІСТ

АКУЛЕНКО Ірина Анатоліївна Творчість і навчально-дослідницька діяльність школярів в освітньому процесі з математики	3
АНДРЮЩЕНКО Ірина Сергіївна STEM-освіта як складова процесу модернізації системи освіти в Україні	5
АРНАУТОВА Лариса Валентинівна Формування креативного мовлення у дітей з затримкою психічного розвитку	8
БАБАЧУК Юлія Михайлівна Психолого-педагогічні умови розвитку рухової творчості дітей старшого дошкільного віку	11
ВАВСНУК Mykyta Developing Creativity In Students	14
ВАВСНУК Olena Development Of Personal Creativity	18
БАЛАКІРЄВА Вікторія Анатоліївна Розвиток креативного мислення майбутніх учителів початкової школи як передумова результативної професійної діяльності	22
БАРТЄНЄВА Ірина Олександрівна Теоретичний аспект створення креативного освітнього середовища для розвитку креативності майбутніх учителів	24
БАТЮК Наталія Орестівна Формування креативності майбутніх учителів мистецьких дисциплін через усвідомлення символічної образності української культурної спадщини	27
БАШАВЕЦЬ Наталія Андріївна Розвиток креативності вчителя фізичної культури як ресурсу інноваційного потенціалу особистості	31
BEREZOVSKA Liudmyla Creative Development Of A Preschool Child Through Artistic And Speech Activities	35
БИКОВА Світлана Валентинівна Креативність як ключовий фактор успішності особистості та інноваційного розвитку	37
БОЙКО Володимир Васильович Визначна роль креативного мислення при розв'язанні нетипових проблем	40
БОНДАРЕНКО Ірина Геннадіївна Теоретичні аспекти розвитку креативних здібностей студентів	42
БОРТОВ Андрій Сергійович Розвиток креативності як фактор підвищення психологічної стійкості особистості	46
БРИНЗА Ірина Вячеславівна, ЧЕРНЕНКО Наталія Миколаївна Креативність як важлива складова професійного розвитку здобувачів освіти	49
БУЗДУГАН Олена Анатоліївна Креативність як складова діяльності майбутнього вчителя східних мов	52
BULGAKOVA Valentyna Factors of Creativity Development	55